

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**AUTORITETI I KONKURRENCËS
KOMISIONI I KONKURRENCËS**

VENDIM

Nr. 470, Datë 11.07.2017

“Për

Mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar “Tirana International Aeroport”

Komisioni i Konkurrencës i përbërë nga:

•	Juliana	LATIFI	Kryetare
•	Eduard	YPI	Zv/Kryetar
•	Koço	BROKA	Anëtar
•	Iva	ZAJMI	Anëtare
•	Leida	MATJA	Anëtare

Në mbledhjen e tij të datës 11.07.2017, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e Raportit të hetimit të thelluar në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar “Tirana International Aeroport”.

Bazë ligjore: Neni 24, germa d), neni 43, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (Ligji Nr. 9121/2003).

Ligji Nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative të republikës së Shqipërisë”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit të Hetimit të thelluar në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar "Tirana International Aeroport" dhe Relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;
- Pretendimeve të ndërmarrjes AIR BP Albania te depozituara pranë Autoritetit të Konkurrencës, përkatësisht me shkresën Nr.152 Prot, datë 11.04.2016.

VËREN SE:

I. PROCEDURA E NDJEKUR

Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", i ndryshuar (Ligji Nr. 9121/2003), me Vendimin Nr. 417, datë 18.05.2016 vendosi hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar "Tirana International Aeroport" (TIA).

Pas realizimit të procedurës së hetimit paraprak, Komisioni i Konkurrencës me Vendimin Nr. 432, datë 14.09.2016 vendosi hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar "Tirana International Aeroport".

Në zbatim të vendimit të mësipërm, Sekretariati ka kryer procedurat hetimore në përputhje me Ligjin 9121/2003 dhe Kodin e Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë nëpërmjet administrimit të informacioneve nga pala nën hetim dhe palë të tjera. Në përfundim të procedurave hetimore, Sekretariati paraqiti pranë Komisionit të Konkurrencës Raportin e Hetimit të Thelluar.

Raporti i hetimit të thelluar iu komunikua ndërmarrjes AIR BP Albania (ABP Albania), me anë të shkresës Nr. 321/4 Prot., datë 05.12.2016 të Komisionit të Konkurrencës.

Në zbatim të nenit 39 të Ligjit Nr. 9121/2003 dhe nenit 18 të Rregullores "Për Procedurat Hetimore të Autoritetit të Konkurrencës", pala nën hetim paraqiti pretendimet e saj mbi raportin e hetimit të thelluar me shkrim, të cilat janë marrë në konsideratë nga Komisioni i Konkurrencës.

II. ANALIZA E KONKURRENCËS

II.1.1. Tregu përkatës i produkteve

Tregu përkatës i produktit i referohet tregut të importimit dhe shitjes së produktit JET A-1 karosene, (i klasifikuar me kodin 27101921 "Karburant Avionash JET A-1").

II.1.2. Tregu Gjeografik

Ndërmarrja ABP ALBANIA e zhvillon veprimtarinë e saj kryesisht në Aeroportin Ndërkombëtar të Shqipërisë, por kjo ndërmarrje merr pjesë edhe në ofrimin e karburantit JET A-1 karosene edhe për mjetet ajrore helikopterë të qeverisë shqiptare, etj..

Për shkak të kushteve specifike që kërkohen për të operuar në "Tirana International Aeroport", dhe pjesës së tregut të kësaj ndërmarrjeje (mbi XX%) në këtë zonë gjeografike, vlerësohet si treg përkatës gjeografik tregu brenda territorit të "Tirana International Aeroport".

II.2 Struktura e Tregut

Nga analiza e tregut të furnizimit me karburant të avionëve JET A -1 karosene në "Tirana International Aeroport", konstatohet se është vetëm një ndërmarrje ABP ALBANIA, e cila është importues dhe shitës me shumicë për këtë produkt.

Në tregun gjeografik objekt i këtij hetimi ndërmarrja ABP ALBANIA operon në zonë të lirë doganore, pra produkti që ajo tregon JET A-1 karosene është i përjashtuar nga akciza dhe taksa e karbonit, që aplikohet në rastet kur ky produkt tregtohet jashtë zonës së lirë doganore, brenda territorit shqiptar.

Nga analiza e të dhënave të importit të produktit JET A-1 karosene rezulton se në tregun e furnizimit me karburant të mjeteve ajrore në pronësi të qeverisë shqiptare (helikopterë) operon edhe ndërmarrja AFT SHA, një ndërmarrje e cila kryen aktivitet edhe në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të dieselit dhe benzinës për automjete.

II.3 Pozita Dominuese e Ndërmarrjes Air Bp Albania

Sipas parashikimeve të nenit 8 të ligjit nr. 9121/2003 pozita dominuese e një ndërmarrje përcaktohet kryesisht nga pjesa e tregut, pengesat në hyrje, konkurrenca potenciale, fuqia ekonomike dhe financiare e ndërmarrjeve, varësia ekonomike e furnizuesve dhe blerësve, fuqia kundërvepruese e blerësve, zhvillimi rrjetit të shpërndarjes së ndërmarrjeve, lidhjet ekonomike me ndërmarrjet e tjera, homogjeniteti i produkteve, transparencja e tregut, uniformiteti i kostos dhe i madhësisë së ndërmarrjeve, qëndrueshmëria e kërkesës ose kapaciteteve të lira prodhuese.

Në rastin konkret ndërmarrja ABP ALBANIA në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar të tregut zotëron monopolin e furnizimit me karburant në aeroportin TIA prej vitesh. Kjo ndërmarrje në kuptim të nenit 8, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për Mbrojtjen e Konkurrencës", ka një pozitë dominuese ku zotëron XX% të tregut përkatës.

II.3 Kriteret Ndërkombëtare të Sigurisë

Shërbimi i ofrimit të karburantit JET A-1 karosene për avionë kërkon cilësi, siguri dhe garanci të veçantë për shkak të sensitivitetit që ka fluturimi me avionë, pasi dëmet apo aksidentet që ndodhin në tregun e fluturimeve civile kanë një impakt mjaft të madh tek përdoruesit, gjithashtu edhe tek kompanitë që ushtrojnë aktivitetin në këtë treg, të cilat përveç dëmeve materiale/fizike rezultojnë edhe në dëmtim të imazhit të ndërmarrjeve të lidhura me tregun e fluturimeve. Për këto arsye, veç të tjerash, është mjaft e rëndësishme që edhe ndërmarrjet që kryejnë furnizimin e avionëve me karburant duhet të kenë licencat dhe certifikimet e nevojshme përkatëse për ushtrimin e këtij aktiviteti, në mënyrë që të ofrojnë, cilësi, siguri dhe garanci në produktin e tyre.

II.4 Marrëveshja midis Air BP Albania dhe Tirana International Airport

Ndërmjet ndërmarrjes "Air BP Albania" SHA (ABP Albania) dhe ndërmarrjes "Tirana International Airport" SHPK (TIA) më datë 24.02.2009 është lidhur marrëveshja "Për

sigurimin e depozitimit dhe tregtimit të karburantit për avionë dhe të shërbimit të furnizimit të avionëve në Aeroportin Ndërkombëtar të Tiranës “Nënë Tereza” (Marrëveshja).

Në bazë të nenit 18 të marrëveshjes së mësipërme, në tërësi përbëhet edhe nga dy marrëveshjet e tjera të lidhura midis ABP Albania dhe TIA, përkatësisht:

- “Marrëveshja për Dizenjimin (projektimin) dhe Ndërtimin e një Impianti naftë si dhe Pajisjes së Transportimit të saj në Avion në Aeroportin Ndërkombëtar të Tiranës” (Marrëveshja e Ndërtimit); dhe
- “Marrëveshja për marrjen me Qira të një Hapësire Toke në Aeroportin Ndërkombëtarë të Tiranës” (Marrëveshja e Qirasë).

Ndërmarrja TIA zotëron koncesionin dhe ushtron veprimtarinë e saj në Aeroportin Ndërkombëtar “Nënë Tereza” Tiranë, në bazë të Ligjit Nr. 9312, datë 11.11.2004 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes së Koncesionit lidhur midis Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe “Tirana Airport Partners” SHPK për ndërtimin, vënien në punë, operimin dhe mirëmbajtjen e Aeroportit Ndërkombëtar “Nënë Tereza” Tiranë dhe për dhënien e disa stimuljeve kësaj shoqërie koncesionare” (Ligji 9312/2004).

Në bazë të Ligjit 9312/2004, TIA është e autorizuar të nën-kontrakttojë përsa i përket planifikimit, ndërtimit, drejtimit dhe mirëmbajtjes së Impiantit të ri. Në Shtojcën 48 të këtij Ligji janë përcaktuar kushtet e ndërtimit të impianteve të karburantit në zonën e koncesionit.

Vlefshmëria dhe afati i Marrëveshjes në tërësi është përcaktuar në Pikën 2 të saj, sipas të cilës kjo marrëveshje hyn në fuqi në datën kur Impianti i Ri do të bëhet funksional dhe do të vazhdojë deri në datën 22.04.2025.

Në bazë të Pikës 3.1.1 të Marrëveshjes, TIA i ka dhënë të drejtën ndërmarrjes ABP Albania që gjatë Afatit të Marrëveshjes do ti sigurojë Aeroportit shërbimet e mëposhtme gjatë Orëve të Funksionimit të Aeroportit:

- Shitja e Karburantit për Avionë tek Klientët sipas çmimeve të cilët përputhen me legjislacionin shqiptar (duke përfshirë por pa u kufizuar në legjislacionin përkatës lidhur me konkurrencën e ndershme) drejt të gjithë Klientëve me të cilët ABP mund të bjerë dakord;
- Depozitimi i Karburantit për Avionë në Impiantin e Ri;

Sipas Pikës 3.7 të Marrëveshjes, TIA nuk do të lejojë asnjë person tjetër, firmë apo shoqëri, për të furnizuar karburant për avion ose produkte të këmbeshme në avion brenda Aeroportit deri më 31 Dhjetor 2014, ose deri atëherë kur numri i pasagjerëve që përdorin Aeroportin Ndërkombëtar të Tiranës të tejkalojë dy milion pasagjerë në një vit kalendarik, duke i dhënë ABP Albania të drejtën ekskluzive të shërbimit të furnizimit në avion (into plane service).

ABP Albania, sipas Marrëveshjes do të jetë zotëruesi dhe operatori i impiantit të depozitimit të karburantit në Aeroport dhe gjithashtu furnizuesi i vetëm i shërbimit (into-plane service) të karburantit në avionë.

Në bazë të Pikës 4.2 të Marrëveshjes, ABP Albania do të lejojë Palët e Treta të cilave ju është dhënë leje për të hyrë në aeroport nga TIA për të shitur ose bërë të mundur karburant për avionë në hyrjen e Aeroportit dhe të përdorë pajisjet e depozitimit, me kusht që Pala e Tretë të përmbushë (në mënyrë të arsyeshme) kushtet e përcaktuara nga Pika 4.2.1 deri në pikën 4.2.13 të Marrëveshjes.

Në bazë të kërkesës së palëve, Autoriteti i Konkurrencës mori në shqyrtim njoftimin e Marrëveshjes për përjashtim nga ndalimi ndërmjet ndërmarrjes ABP Albania dhe ndërmarrjes TIA të datës 24.02.2009.

Sipas analizës së Autoritetit të Konkurrencës, në bazë të marrëveshjes kemi tre tregje përkatës:

- a) Tregu për sigurimin e depozitimit të karburantit për avionë;
- b) Tregu i tregimit të karburantit për avionë;
- c) Tregu i shërbimit të furnizimit në avionë.

Sipas vlerësimi të Autoritetit të Konkurrencës, kjo Marrëveshje, pavarësisht kufizimeve që sjell në tregun e shërbimit të furnizimit me karburant për avionë në avionë të justifikuar nga vetë specifika e këtij shërbimi: kontribuon në përmirësimin e shpërndarjes së produktit dhe shërbimit, ruajtjen dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimit, uljen e kostos së shërbimit dhe produktit, realizon një pjesëmarrje më të drejtë në përfitim nga ana e konsumatorëve, nxit kërkimin dhe zhvillimin dhe përhapjen e njohurive profesionale, rrit sigurinë për sasinë e mallrave që ofron dhe realizon mbulimin e plotë financiar të çdo përgjegjësie të mundshme.

Si përfundim, Autoriteti i Konkurrencës, pas vlerësimit të Marrëveshjes, me Vendimin Nr. 116, datë 29.05.2009 *“Për përjashtimin nga ndalimi të marrëveshjes midis “Tirana International Airport” SHPK dhe “AIR BP Albania” SHA “Për sigurimin e depozitimit dhe tregimit të karburantit për avionë, si dhe të shërbimit të furnizimit të avionëve në Aeroportin Ndërkombëtar të Tiranës “Nënë Tereza””, ka vendosur:*

- Të përjashtojë nga ndalimi, (i parashikuar në nenin 4 të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”), Marrëveshjen e datës 24.02.2009 midis “Tirana International Airport” SHPK dhe “Air BP Albania” SHA, “Për sigurimin e depozitimit dhe tregimit të karburantit për avionë dhe të shërbimit të furnizimit të avionëve në Aeroportin Ndërkombëtar të Tiranës “Nënë Tereza”.

Aktualisht ekskluziviteti i dhënë ndërmarrjes ABP Albania nga ndërmarrja TIA, sipas Pikës 3.7 të Marrëveshjes, ka përfunduar më datë 31 Dhjetor 2014, sipas përcaktimit në këtë dispozitë të Marrëveshjes.

Marrëveshja midis ndërmarrjes ABP Albania dhe ndërmarrjes TIA e datës 24.02.2009, vazhdon të jetë në fuqi midis palëve dhe referuar Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 116, datë 29.05.2009 ajo është e përjashtuar nga ndalimi për të gjithë kohëzgjatjen e saj deri në datën 22.04.2025.

II.5 Sjellja e Ndërmarrjes ABP Albania

Duke qenë se ndërmarrja ABP Albania zotëron pozitë dominuese në tregun përkatës, analiza e sjelljes së saj u krye në lidhje me ndonjë abuzim të mundshëm në tregun përkatës, sipas nenit 9, pika 2 të Ligjit Nr. 9121/2003.

Palëve të Treta, të cilave ju është dhënë leje për të hyrë në aeroport nga TIA, për të shitur ose bërë të mundur furnizimin me karburant për avionë në hyrjen e Aeroportit dhe të përdorë pajisjet e depozitimit, në bazë të Pikës 4.2 të Marrëveshjes, do të lejohen nga ABP për të ushtruar aktivitet, me kusht që Pala e Tretë të përmbushë kushtet dhe të lidhë marrëveshjet përkatëse me ABP të përcaktuara nga Pika 4.2.1 deri në pikën 4.2.13 të Marrëveshjes.

Referuar shkresës së ndërmarrjes ABP datë 08.07.2016, të dërguar gjatë procedurës së hetimit paraprak në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar “Tirana International Airport”, informohemi se ndërmarrjet ABP dhe TIA, për të përgatitur mbarimin e periudhës së ekskluzivitetit, kanë përgatitur një Draft Marrëveshje Aksesit/Përdorimi, e cila lehtëson aksesin për çdo palë të kualifikuar, e cila dëshiron të furnizojë karburant nga pajisjet dhe infrastruktura e ABP. Një kopje e Draft Marrëveshjes së Akses/Përdorimit na është vënë në dispozicion nga ndërmarrja ABP.

Në shkresën e mësipërme, ndërmarrja ABP informon se gjatë periudhës së ekskluzivitetit dhe pas kësaj periudhe nuk ka marrë asnjë kërkesë formale ose joformale nga asnjë palë për të pasur akses për bërjen e furnizimit me karburant, apo furnizimit në aeroplan në TIA. Nëse/kur ABP do të marrë ndonjë kërkesë joformale ose aplikim formal për këtë qëllim, të gjitha aplikimet do të vlerësohen duke përdorur kriteret dhe kushtet e përmbajtura në Marrëveshjen e Aksesit/Përdorimit, duke mundësuar dhe lehtësuar aksesin e cilitdo subjekti të kualifikuar që dëshiron të furnizojë me karburant, duke përdorur pajisjet dhe infrastrukturën përkatëse. Gjithashtu, gjatë procedurës së hetimit paraprak dhe të hetimit të thelluar nuk është administruar asnjë kërkesë nga palë të interesuara për të kryer furnizimin me karburant në TIA.

Si konkluzion, referuar sa më sipër, lidhur me vlerësimin e sjelljes së ndërmarrjes me pozitë dominuese në tregun përkatës ABP Albania, mbi dhënien e aksesit për palët e tjera të interesuar për të ushtruar aktivitet pranë TIA, në kuptim të nenit 9, pika 1 dhe 2 të Ligjit Nr. 9121/2003, rezulton se kjo ndërmarrje, për periudhën nën hetim, nuk ka kufizuar asnjë ndërmarrje për të ushtruar aktivitet në tregun përkatës.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet: 24, germa d) dhe 43, pika 5, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për Mbrojtjen e Konkurrencës", të ndryshuar, me propozim të Sekretariatit,

V E N D O S I:

- I. Mbyllet e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e furnizimit të avionëve me karburant në zonën gjeografike të aeroportit ndërkombëtar "Tirana International Aeroport".
- II. Monitorimin e tregut për 1 (një) vit nga dalja e këtij vendimi për të vlerësuar sjelljen e ndërmarrjes "Air BP Albania" SHA në lidhje me kërkesat potenciale nga palët e interesuara për të hyrë dhe për të ushtruar aktivitetet në tregun përkatës.
- III. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS